

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 12.01.2024
Meie 29.01.2024 nr 4/24

Arvamuse esitamine hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Galina Danilišina!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikantseleid võimaluse eest avaldada arvamust seoses hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. Oleme eelnõuga tutvunud ning järgnevalt esitame Kaubanduskoja kommentaarid eelnõu kohta.

1. Taustakontroll

Hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 punkti 20 kohaselt täiendatakse hädaolukorra seadust taustakontrolli sätetega. Sätete kohaselt peab edaspidi elutähtsa teenuse osutaja teostama taustakontrolli inimese suhtes, kellele usaldatakse elutähtsa teenuse osutaja juures järgmiste ülesannete täitmine (eelnõu § 1 punkt 20): elutähtsa teenuse toimimist tagava infosüsteemi, sealhulgas toimimist tagava taristu läbipääsu- või valvesüsteemi arendamine või haldamine; ülesanne, millega antakse otsene või kaudne ligipääs elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks vajalikule territooriumile, ehitistele, teabele või kontrollisüsteemidele; ülesanne, mis on seotud elutähtsa teenuse toimepidevuse planeerimise, investeeringute või riskihaldusega.

Oleme seisukohal, et taustakontrolli läbiviijaks ei peaks olema alati elutähtsa teenuse osutaja (ETO). Näiteks ei ole mõistlik, et ETO peab teostama taustakontrolli oma lepingupartneri töötaja kohta, kui ülalnimetatud tingimustele vastavad tööd teostab ETO lepingupartner. Leiame, et halduskoormuse ja andmetöötluse vaatest ei ole õige panna taustakontrolli teostamise ja päringute tegemise, analüüsimise, säilitamise ja töösuhte reguleerimise meetmete rakendamise eest vastutust ETO-le. Sellises olukorras peab eelnõu ette nägema võimaluse ETO-ga lepingulises suhtes olevale elutähtsa teenuse osutajale teostada taustakontrolli oma töötajate suhtes ise.

2. Audit

Kaubanduskoda tänab, et eelnõu muudatustes on arvestatud Kaubanduskoja varasemat tagasisidet auditi läbiviimise nõuete osas ning eelnõu teksti on täiendatud sätetega, mis reguleerivad seda, millal võib korraldav asutus nõuda auditi läbiviimist ja selle eest ka tasumist.

Kaubanduskoda toob täiendavalt välja, et eelnõu § 1 punkti 23 § 43¹ lg 3 kohaselt saab pidada sõltumatu auditi läbimise kohustuse täidetuks elutähtsa teenuse osutaja poolt, kui elutähtsa teenuse osutaja on läbinud viimase kuue kuu jooksul omal algatusel või muu isiku nõudmisel samaväärse auditi. Oleme seisukohal, et kuue kuu nõue tuleks asendada kaheteistkümne kuuga, kuna praktikas teostatakse auditeid kord aastas.

3. E-ITS infoturbestandardi kasutuselevõtu nõue

Küberturvalisuse seaduse (edaspidi KÜTS) § 3 lg 1 p 1 kohaselt loetakse teenuse osutajateks KÜTS tähenduses isik, kes kasutab võrgu- või infosüsteemi hädaolukorra seaduses sätestatud elutähtsa teenuse osutaja elutähtsa teenuse osutamisel. KÜTS § 7 lg 1 kohaselt peavad elutähtsa teenuse osutajad rakendama alalisi turvameetmeid, et ennetada küberintsidente, lahendada küberintsidente ja ennetada ja leevendada küberintidentidest tulenevat mõju teenuse toimepidevusele või süsteemi turvalisusele. KÜTS § 7 lg 5 kohaselt tuleb § 7 lg-s 1 sätestatud kohustuste täitmise ja süsteemide küberturvalisuse tagamiseks kohaldada infoturbe halduse nõudeid üldnimetusega Eesti infoturbestandard (E-ITS). E-ITSi ei pea rakendama, kui teenuse osutaja rakendatud turvameetmed vastavad rahvusvahelise standardiga ISO/IEC 27001 kehtestatud nõuetele või teenuse osutaja on esitanud Riigi Infosüsteemi Ametile kehtiva vastavussertifikaadi.

Kaubanduskoda tunneb muret, et need ettevõtted, kes täna ei ole ETO-d, kuid eelnõu kohaselt saavad ETO-ks, peavad hakkama rakendama E-ITS nõudeid, kuid need võivad osutada nende jaoks ebaproportsionaalseks. Kaubanduskoda on saanud toidusektorist ja põllumajandussektorist tagasisidet, et E-ITS nõude rakendamine ei ole ettevõtetele proportsionaalne ning selle nõude täitmine ei pruugi olla võimalik. Koda on seisukohal, et protsesside ringitegemine ja ülalhoidmine vastavalt E-ITS nõuetele võib uutele ETO ettevõtetele kaasa tuua väga suure lisakulu aastas ning see on ettevõtete jaoks ebaproportsionaalne koorem. Lisaks ei ole teada mõjusid, mis selle kohustuse panemine uute ETO ettevõtetele tegelikult tähendab ja millises ulatuses, milliseid investeeringuid vajab ning millist halduskulu nõuab nende ülalpidamiseks. Sellest tulenevalt on Koda seisukohal, et uutele ETO-dele tulenev E-ITS nõue on midagi, mida ettevõtted reaalsuses ei pruugi suuta täita.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Ireen Tarto ireen.tarto@koda.ee